

H C VI N NONG NGHI P VI T NAM

TR N QUANG VINH

N NGL C C NH TRANH S NPH MG M NGH
C AM TS L NG NH TRUY N TH NG
V NG NG B NG S NG H NG

LU N Á N T I N S

NH XU T B N I H C N NG NH I P - 2017

H C VI N NONG NGHI P VI T NAM

TR N QUANG VINH

**N NGL C C NH TRANH S NPH MG M NGH
C AM TS LÀNG NGH TRUY N TH NG
VÙNG NG B NG SÔNG H NG**

Chuyên ngành : Kinh t phát tri n

Mã s : 62 31 01 05

NG IH NG D N KHOA H C:

PGS.TS. MAI THANH CÚC

PGS.TS. V N VI N

HÀ N I, 2017

L I CAM OAN

Tôi xin cam oan r ng: ây là công trình nghiên c u khoa h c c a riêng tôi. Các s li u, hình nh và k t qu trong lu n án này là trung th c và ch a t ng c ai công b trong b t k m t công trình khoa h c nào khác.

Tôi xin cam oan r ng m i s giúp cho vi c th c hi n lu n án này ã c c m n. Các thông tin trích d n trong lu n án u c ch rõ v ngu n g c.

Hà N i, ngày 05 tháng 07 n m 2017

Tác gi lu n án

Tr n Quang Vinh

L I C M N

Lưu n án này c th c hi n và hoàn thành t i B môn Phát tri n nông thôn, Khoa Kinh t và Phát tri n nông thôn, H c vi n nông nghi p Vi t Nam. Tôi xin bày t lòng bi t n sâu s c nh t t i PGS.TS. Mai Thanh Cúc và PGS.TS. V n Vi n, gi ng viên h ng d n khoa h c ã t n tình giúp và nh h ng tôi tr ng thành trong công tác nghiên c u khoa h c và hoàn thi n lu n án. Trong su t quá trình h c t p và nghiên c u, tôi ã nh n c s h ng d n và giúp t n tình c a các th y giáo, cô giáo trong B môn Phát tri n nông thôn, Khoa kinh t và Phát tri n nông thôn, s giúp c a các th y, cô trong Ban qu n lý ào t o, Ban giám c H c vi n. Tôi xin c m n sâu s c t i các th y, cô v s h tr quý báu này.

Tôi xin c m n n lãnh o các S Nông nghi p và Phát tri n nông thôn, S Công th ng, UBND các huy n Th ng Tín (Hà N i); Ý Yên (Nam nh), th tr n T S n (B c Ninh), Hi p h i g và lâm s n Vi t Nam, Hi p h i g và lâm s n t i B c Ninh... ã nhi t tình giúp tôi trong th i gian i th c t t i các a ph ng c ng nh cung c p s li u nghiên c u. Tôi xin trân tr ng c m n n Quý Lãnh o Chi c c Ki m lâm Hà N i ã t o i u ki n và nhi t tình giúp trong su t quá trình h c t p c a tôi.

Cu i cùng tôi xin bày t lòng bi t n n các ng nghi p, b n bè và gia ình, c bi t là v , con tôi luôn ng viên, chia s và t o i u ki n t t nh t v tinh th n c ng nh v t ch t tôi hoàn thành lu n án này.

Xin trân tr ng c m n!

Hà N i, ngày 05 tháng 07 n m 2017

Tác gi lu n án

Tr n Quang Vinh

M C L C

L i cam oan	i
L i c m n	ii
M c l c	iii
Danh m c các t vi t t t	vii
Danh m c b ng	viii
Danh m c bi u	xi
Danh m c s	xii
Danh m c hình	xiii
Danh m c h p	xiv
Trích y u lu n án ti n s	xv
Thesis abstract	xvii
PH N 1 M U	1
1.1 Tính c p thi t c a tài	1
1.2 M c tiêu nghiên c u	3
1.3 i t ng nghiên c u	3
1.4 Ph m vi nghiên c u	3
1.5 Nh ng óng góp m i c a tài	4
1.6 Ý ngh a khoa h c và th c ti n c a tài	5
PH N 2 C S LÝ LU N VÀ TH C TI N V N NG L C C NH TRANH S N PH M G M NGH C A LÀNG NGH TRUY N TH NG	6
2.1 C s lý lu n	6
2.1.1 M t s khái ni m	6
2.1.2 Vai trò và s c n thi t c a nâng cao n ng l c c nh tranh s n ph m g m ngh c a làng ngh truy n th ng	23
2.1.3 N i dung nghiên c u n ng l c c nh tranh s n ph m g m ngh c a m t s làng ngh truy n th ng	27
2.1.4 Các y u t nh h ng n n ng l c c nh tranh s n ph m g m ngh c a m t s làng ngh truy n th ng	30
2.2 C s th c ti n	37

2.2.1	Kinh nghiệm nâng cao năng lực cạnh tranh sản phẩm gốm nghệ thuật trên thị trường	37
2.2.2	Kinh nghiệm nâng cao năng lực cạnh tranh sản phẩm gốm nghệ thuật làng nghề truyền thống Việt Nam	43
2.2.3	Bài học kinh nghiệm nâng cao năng lực cạnh tranh sản phẩm gốm nghệ thuật làng nghề truyền thống vùng nông thôn sông Hồng	47
2.3	Một số công trình nghiên cứu liên quan	48
PHẦN 3 PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU		51
3.1	Thiết kế và phương pháp nghiên cứu	51
3.1.1	Thiết kế tự nhiên	51
3.1.2	Thiết kế kinh tế, xã hội	52
3.1.3	Những lợi thế và hạn chế về vị trí kinh tế và kinh tế, xã hội của gốm sứ làng nghề truyền thống vùng nông thôn sông Hồng	53
3.2	Phương pháp tiếp cận và khung phân tích	54
3.2.1	Phương pháp tiếp cận	54
3.2.2	Khung phân tích	54
3.2.3	Chỉ số nghiên cứu	55
3.3	Phương pháp thu thập thông tin	56
3.4	Phương pháp xử lý số liệu và phân tích	58
3.4.1	Phương pháp xử lý dữ liệu	58
3.4.2	Các phương pháp phân tích	58
3.5	Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu	61
3.5.1	Chỉ tiêu mô tả gốm sứ làng nghề	61
3.5.2	Chỉ tiêu đánh giá năng lực cạnh tranh sản phẩm gốm nghệ thuật	61
3.5.3	Chỉ tiêu đánh giá yếu tố ảnh hưởng đến năng lực cạnh tranh sản phẩm	61
PHẦN 4 THỰC TRẠNG NĂNG LỰC CẠNH TRANH SẢN PHẨM GỐM NGHỆ THUẬT SỞ LÀNG NGHỀ TRUYỀN THỐNG VÙNG NÔNG THÔN SÔNG HỒNG		63
4.1	Khái quát về gốm sứ làng nghề truyền thống vùng nông thôn sông Hồng	63
4.1.1	Lịch sử phát triển làng nghề truyền thống vùng nông thôn sông Hồng	63
4.1.2	Các tổ chức kinh tế làng nghề	64
4.1.3	Công nghệ sản xuất các sản phẩm gốm nghệ thuật	69

4.2	Th c tr ng n ng l c c nh tranh s n ph m g m ngh c a m t s làng ngh truy n th ng vùng ng b ng sông H ng	70
4.2.1	Ch t l ng s n ph m	70
4.2.2	Giá thành và giá bán s n ph m	75
4.2.3	Th ph n	79
4.3	Các y ut nh h ng n n ng l c c nh tranh s n ph m g m ngh c a m t s làng ngh truy n th ng vùng ng b ng sông H ng	85
4.3.1	Chính sách, quy ho ch và qu n lý các làng ngh	85
4.3.2	Trình , n ng l c c a doanh nghi p, h	92
4.3.3	M c i m i c a doanh nghi p, h	101
4.3.4	D ch v sau bán hàng c a doanh nghi p, h	102
4.3.5	Qu ng bá, xúc ti n phát tri n th tr ng c a doanh nghi p, h	106
4.3.6	Nguyên li u s n xu t	107
4.3.7	V n hoá kinh doanh c a doanh nghi p, h	109
4.3.8	ánh giá chung n ng l c c nh tranh s n ph m g m ngh c a m t s làng ngh truy n th ng vùng ng b ng sông H ng	110
PH N 5 GI I PHÁP NÂNG CAO N NG L C C NH TRANH S N PH M		
G M NGH C A M T S LÀNG NGH TRUY N TH NG		
VÙNG NG B NG SÔNG H NG 126		
5.1	C n c xu t các gi i pháp nâng cao n ng l c c nh tranh s n ph m g m ngh c a m t s làng ngh truy n th ng vùng ng b ng sông H ng	126
5.2	M t s gi i pháp nâng cao n ng l c c nh tranh s n ph m g m ngh c a m t s làng ngh truy n th ng vùng ng b ng sông H ng	126
5.2.1	T ng c ng vai trò qu n lý Nhà n c, hoàn thi n th ch chính sách	126
5.2.2	L p quy ho ch, k ho ch phát tri n các làng ngh g m ngh vùng ng b ng sông H ng	129
5.2.3	Phát huy vai trò c a các h i, hi p h i	130
5.2.4	Gi i pháp v ngu n v n	131
5.2.5	ào t o, b i d ng cán b qu n lý và nâng cao tay ngh cho ng i lao ng trong các làng ngh	133
5.2.6	T ng c ng s giúp , h tr i m i công ngh cho các c s s n xu t kinh doanh ngành ngh g m ngh vùng ng b ng sông H ng	136

5.2.7	Gi i pháp v m r ng th tr ng, qu ng bá th ng hi u	138
5.2.8	Xây d ng c ch giá s n ph m linh ho t	143
5.2.9	Nâng cao ch t l ng d ch v và ch m sóc khách hàng	143
5.2.10	Các gi i pháp khác	145
PH N 6 K T LU N VÀ KI N NGH		148
6.1	K t lu n	148
6.2	Ki n ngh	149
Danh m c các công trình ã công b		151
Tài li u tham kh o		152
Ph l c		157

DANH MỤC CÁC T VI T T T

T vi t t t	Ngh a ti ng Vi t
APO	T ch c n ng su t châu Á Asian Productivity Organization
ASEAN	Hi p h i các Qu c gia ông Nam Á Association of Southeast Asian Nations
BNN&PTNT	B Nông nghi p và Phát triển nông thôn
CS	C ng s
EU	Liên minh châu Âu European Union
FOB	Giá xu t kh u hàng hóa t i c ng n c xu t kh u Free On Board
GCI	N ng l c c nh tranh qu c gia Global Competitiveness Index
HACCP	H th ng phân tích m i nguy h i và ki m soát i m t i h n
HTX	H p tác xã
KHCN	Khoa h c công ngh
NK	Nh p kh u
NLCT	N ng l c c nh tranh
PCI	N ng l c c nh tranh t nh Provincial Competitiveness Index
PRA	ánh giá nhanh có s tham gia Participatory Rural Appraisal
PTNT	Phát tri n nông thôn
SXKD	S n xu t kinh doanh
TTCN	Ti u th công nghi p
UBND	y ban nhân dân
VCCI	Phòng Th ng m i và Công nghi p Vi t Nam
BSH	ng b ng sông H ng
VICRAFTS	Hi p h i làng ngh Vi t Nam
WTO	T ch c th ng m i th gi i
XK	Xu t kh u

DANH MỤC BẢNG

STT	Tên bảng	Trang
2.1	Các yếu tố thị trường ảnh hưởng đến hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp sản xuất và kinh doanh cùng ngành	18
2.2	Chỉ số giá trị	21
2.3	Thu nhập khu vực và các loại nguyên liệu	40
3.1	Thành phẩm xuất khẩu sản phẩm nghiên cứu	56
3.2	Số lượng xuất khẩu sản phẩm kinh doanh, sản xuất kinh doanh	57
3.3	Chỉ số xuất khẩu sản phẩm tiêu dùng	57
4.1	Các làng nghề làm mứt và mứt mứt vùng BSH	64
4.2	Số lượng doanh nghiệp sản xuất, kinh doanh gia đình các làng nghề truyền thống vùng BSH từ năm 2009-2015	66
4.3	Số lượng sản xuất, kinh doanh gia đình các làng nghề truyền thống vùng BSH từ 2009-2015	68
4.4	Chỉ số sản phẩm xuất khẩu làng nghề truyền thống vùng BSH	70
4.5	Mức sản phẩm gia đình làng nghề truyền thống vùng BSH	72
4.6	Thị trường tiêu thụ sản phẩm tiêu dùng tại Hà Nội	73
4.7	Ảnh hưởng của sản phẩm tiêu dùng và chất lượng sản phẩm gia đình vùng sông Hồng	74
4.8	So sánh giá thành sản phẩm gia đình các vùng BSH và mức sản phẩm làng nghề trong nước	75
4.9	Giá bán sản phẩm gia đình qua 3 năm (2013-2015)	76
4.10	So sánh giá bán sản phẩm gia đình các vùng BSH và mức sản phẩm làng nghề trong nước	77
4.11	Giá bán mức sản phẩm gia đình thị trường Hà Nội	77
4.12	Giá bán mức sản phẩm gia đình thị trường Thành phố Hồ Chí Minh	78
4.13	Ảnh hưởng của khách hàng và giá sản phẩm gia đình các mức sản phẩm làng nghề truyền thống vùng BSH	79
4.14	Thị trường chính sản phẩm xuất khẩu làng nghề	80
4.15	Thông tin thị trường và thị trường các vùng, các làng nghề	80